

מהן המיומנויות הנדרשות מעובדי הייטק בישראל?

תקציר המבוסס על מחקר של מכון אהרן למדיניות כלכלית

צוות המחקר, בהשתתפות צבי אקשטיין, ניראון חשאי, רונן ניר וסרגיי סומקין, סקר את מאפייני עובדי הייטק בישראל באמצעות ניתוח של מאגר מידע מקיף של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על כלל עובדי הייטק, בצירוף סקר שנערך בקרב כ-600 עובדי הייטק בישראל. מטרת המחקר הייתה לזהות תהליכים ומגמות ולאתר את הכישורים והמיומנויות הנדרשים בתפקידים שונים בהייטק הישראלי.

ממצאים עיקריים

1. ב-4 השנים האחרונות (מ-2017 ועד 2021) נרשמת מגמת צמיחה דרמטית בשורות ההייטק הישראלי. הגידול המשמעותי חל בתפקידי מחקר ופיתוח וניכר בעיקר בקרב אנשים צעירים (מתחת לגיל 34).
2. במקביל לחברות ההייטק, ישנה צמיחה משמעותית של עובדים בעלי מיומנויות הייטק שמשלבים במקומות עבודה שבהם הם משתמשים במיומנויות הטכנולוגיות שלהם כדי לייעל תהליכי עבודה (בנקים, חברות ביטוח, ועוד).
3. עובדי הייטק בישראל הם בעלי תואר אקדמי אוניברסיטאי רלבנטי, ומרבית עובדי המחקר והפיתוח למדו בתיכון "בגרות הייטק", שהיא שילוב מגמות הכולל חמש יחידות במתמטיקה, באנגלית ובפיזיקה ו/או במדעי המחשב.
4. בקרב עובדי הייטק, כמו גם בקרב הסטודנטים להנדסה באוניברסיטאות ובוגרי "בגרות הייטק" בתיכון נמצא ייצוג יתר לגברים, יהודים מרקע חברתי-כלכלי חזק. החוקרים ממליצים למערכת החינוך לפעול להגדלה ולגיוון של בוגרות ובוגרי "בגרות הייטק".
5. בנוסף, המחקר איתר מיומנויות חיוניות לעובדי הייטק, ובראשן: היכולת לפתור בעיות מורכבות בתנאים של חוסר וודאות, כישורים של למידה עצמאית ומיומנות של עבודת צוות. החוקרים ממליצים למערכת החינוך להטמיע מיומנות אלה (פיז"ה) בתכנית הלימודים.
6. המחקר איתר מתאם חיובי בין תלמידי "בגרות הייטק" ובין השתתפותם במסגרות חינוך לא פורמליות, כגון: חוגי מדע, ספורט ותנועות נוער. כמו כן, זוהתה החשיבות של יכולת טיעון ודיבור בכתב ובעל-פה, בדגש לשפה האנגלית.

עובדי הייטק ובעלי מיומנויות הייטק בישראל – 555,000 (17.6% מהמועסקים במשק).

בעלי "בגרות הייטק" הכוללת שילוב של חמש יחידות במתמטיקה, אנגלית, פיזיקה ו/או מחשבים – 9% מהתלמידים שניגשו לבגרות :

- 19% מהבנים היהודים הלא חרדים ו-12% מהבנות היהודיות הלא חרדיות
- 12% מהבנים היהודים בפריפריה ו-7% מהבנות היהודיות בפריפריה
- 6% מהבנים והבנות הערביות
- 0.4% מהבנות והבנים החרדים